

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ | ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 22-24, ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

“Η Μουσική Στην Ψηφιακή Εποχή: Streaming & Τεχνητή Νοημοσύνη”, ήταν ένα διεθνές forum που συνδιοργάνωσε ο ΑΠΟΛΛΩΝ (ΟΣΔ συγγενικών δικαιωμάτων Ελλήνων μουσικών) και η FIM (Διεθνής Ομοσπονδία Μουσικών). Καθώς το **περιεχόμενο που παράγεται από Τεχνητή Νοημοσύνη και η κυριαρχία των πλατφορμών streaming εξαπλώνονται**, το συνέδριο εξέτασε πώς **τα μοντέλα εσόδων, τα νομικά πλαίσια και η καλλιτεχνική εργασία αναδιαμορφώνονται** σε μια ψηφιακή οικονομία που δίνει προτεραιότητα στην κλίμακα έναντι της βιωσιμότητας.

Το συνέδριο συγκέντρωσε καλλιτέχνες, επαγγελματίες της μουσικής βιομηχανίας, νομικούς, ακαδημαϊκούς, πολιτικούς, διανοητές και τεχνολόγους γύρω από τρία κεντρικά ερωτήματα:

- Πώς διασφαλίζονται **βιώσιμα και δίκαια μοντέλα αμοιβής** σε μια κορεσμένη ψηφιακή αγορά;
- Πώς προστατεύονται τα δικαιώματα των δημιουργών όταν **τα συστήματα ΤΝ εκπαιδεύονται με το έργο τους το οποίο στη συνέχεια ανταγωνίζονται**;
- Ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος του νομοθέτη στη διαμόρφωση **ηθικής ΤΝ και δικαιότερων ψηφιακών αγορών**, χωρίς να εμποδίζεται η καινοτομία;

Ο Γ. Γ. του ΑΠΟΛΛΩΝΑ, Ντίνος Γεωργούντζος, αποκαλύπτει το «παράδοξο του streaming»: ιστορικά κέρδη για τη βιομηχανία, ψίχουλα για τους καλλιτέχνες. Πώς η μετάβαση από την ιδιοκτησία στην ενοικίαση της μουσικής απαξίωσε την τέχνη, αφήνοντας τους δημιουργούς στο περιθώριο. Η ψηφιακή επανάσταση απαιτεί άμεσα νομοθετικές ρυθμίσεις για να διασωθεί το επάγγελμα του μουσικού.

APOLLON
GREEK MUSICIANS'
COLLECTING SOCIETY

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ | ΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Η Οικονομική Πραγματικότητα των Καλλιτεχνών

Αθήνα, 22 Οκτωβρίου 2025
Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Αγαπητοί εκλεκτοί προσκεκλημένοι και αξιότιμοι συνάδελφοι

Είμαι χαρούμενος που βρίσκομαι εδώ, στο συνέδριο «Η Μουσική στην Ψηφιακή Εποχή». Ευχαριστώ θερμά τον Απόλλωνα και τη FIM που το οργάνωσαν και έδωσαν βήμα σε τόσο κρίσιμες συζητήσεις για το πού βρίσκεται σήμερα το μουσικό οικοσύστημα και προς τα πού κατευθύνεται. Πιστεύω ότι συνέδρια όπως αυτό μας φέρνουν κοντά ώστε να μαθαίνουμε ο ένας από τον άλλον, να αμφισβητούμε τις παραδοχές μας και να διαμορφώνουμε μια πιο ενημερωμένη πορεία προς το μέλλον.

Ως εισαγωγή, ονομάζομαι Ντίνος Γεωργούντζος. Το υπόβαθρό μου εκτείνεται στη φιλοσοφία, στην πληροφορική και στη μουσική – κλάδους που έχουν διαμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο βλέπω τις δημιουργικές βιομηχανίες. Και τα τελευταία 36 χρόνια εργάζομαι επαγγελματικά στη μουσική. Ωρα λοιπόν να προχωρήσω στην κεντρική μου ομιλία, η οποία θα διαρκέσει ...δύομισι ώρες! Αστείεύομαι - ελπίζω.

Ας δούμε πώς έχουν τα πράγματα στο οικοσύστημα του streaming σήμερα. Το 2024, η βιομηχανία της ηχογραφημένης μουσικής πέτυχε για πρώτη φορά συνεχόμενης χρονιάς ιστορικά έσοδα: 29,6 δις δολάρια. Είναι πολλά; Είναι λίγα;

Περίπου το 70% των εσόδων της βιομηχανίας προέρχεται από το streaming, με πάνω από 100 πλατφόρμες να εξυπηρετούν πάνω από 600 εκατομμύρια συνδρομητές. Αυτή η ψηφιακή επανάσταση υποσχέθηκε εκδημοκρατισμό της μουσικής διανομής και δίκαιη αμοιβή για τους δημιουργούς – αλλά το πέτυχε;

Στο παρελθόν, οι ακροατές αγόραζαν ένα CD μία φορά, τούς ανήκε, και το εισόδημα για τον καλλιτέχνη παρέμενε το ίδιο, είτε αυτό παιζόταν μία φορά, είτε 100. Αντίθετα, στο οικοσύστημα του streaming, οι ακροατές δεν κατέχουν τίποτα: νοικιάζουν τραγούδια με το μήνα. Αν δεν πληρώσουν τη συνδρομή τους –το «ενοίκιο» τους– χάνουν την πρόσβαση. Η ηχογραφημένη μουσική δεν είναι πια προϊόν αλλά υπηρεσία, που ελέγχεται κεντρικά από τους παρόχους και τους

δισκογραφικούς/εκδοτικούς ομίλους. Ο πολιτισμός ψηφιοποιήθηκε αλλά σύμφωνα με εταιρικούς όρους. Αυτή η αύξηση εσόδων ωφελεί ένα κλειστό κλαμπ μεσαζόντων στο οποίο οι καλλιτέχνες δεν ανήκουν πια. Εξαρτώνται από το πόσες φορές παίζεται κάθε τραγούδι και λαμβάνουν κλάσματα του σεντ ανά stream. Η υπόσχεση της ψηφιακής δημοκρατίας αναδιαμόρφωσε τη μορφή και το περιεχόμενο της μουσικής, αλλά με κόστος στο αισθητικό της βάθος, στον συμβολικό της πλούτο και τελικά στην κοινωνική της λειτουργικότητα. Αυτό το μοντέλο κατανάλωσης έχει μεταμορφώσει τη μουσική εμπειρία τόσο για τους δημιουργούς όσο και για τους ακροατές. Θέτει ένα θεμελιώδες ερώτημα: πώς μπορούμε να τιμήσουμε την αρχή ότι η τέχνη πρέπει να είναι δωρεάν και οι καλλιτέχνες να πληρώνονται;

Πέρα από τα οικονομικά, υπάρχει μια βαθύτερη ανησυχία: ο κατακερματισμός του κοινού σε "κελιά αισθητικής" και ο παραμερισμός των καλλιτεχνικών κοινοτήτων. Ποιο είναι το τίμημα για το πολιτιστικό μας τοπίο; Και μπορεί ένα μοντέλο επικεντρωμένο στο κέρδος αντί στην τέχνη να υπηρετήσει πραγματικά κάποιο από τα δύο; Η πραγματικότητα είναι πολύ πιο σύνθετη. Ενώ οι πλατφόρμες γιορτάζουν τα ρεκόρ εσόδων, μια κριτική εξέταση αποκαλύπτει ένα σύστημα δομημένο ώστε να αποκλείει πολλούς από τους ουσιαστικούς συντελεστές του. Ας εξερευνήσουμε πώς λειτουργεί το σύστημα, ποιον εξυπηρετεί και –κυρίως– ποιον αφήνει πίσω.

Μια μικρή ιστορική αναδρομή: η μουσική βιομηχανία πάντα διαμορφωνόταν από την τεχνολογία, αλλά ποτέ η μεταμόρφωση δεν υπήρξε τόσο βαθιά. Στη δεκαετία του '70 κυριαρχούσε το βινύλιο και η μουσική εκδοτική δραστηριότητα ήταν ιδιαίτερα κερδοφόρα. Στη δεκαετία του '80 τα CD μεγιστοποίησαν τα κέρδη μέσω επανεκδόσεων. Οι εταιρείες μπορούσαν να ρισκάρουν επενδύοντας σε νέους καλλιτέχνες, γιατί μια επιτυχία μπορούσε να καλύψει δέκα αποτυχίες και να αποφέρει κέρδος. Τι θα μπορούσε να πάει στραβά;

Όπως αποδείχθηκε, πολλά. Στη δεκαετία του '90 δύο τεχνολογίες άλλαξαν τα πάντα: το World Wide Web και η συμπίεση MP3. Για πρώτη φορά, η μαζική κατανάλωση ελεγχόταν πραγματικά από τις μάζες. Η ψηφιακή πειρατεία απλώθηκε σαν ιός, μαζί με μια κουλτούρα δωρεάν διανομής μουσικής. Οι υποστηρικτές της – συμπεριλαμβανομένων πολλών καλλιτεχνών– την είδαν ως χτύπημα στο εταιρικό ολιγοπώλιο και υπεράσπιση της μουσικής ως δημόσιου αγαθού. Δεν ήταν πρωτοφανές: η βιομηχανία πάντα αντιμετώπιζε την τεχνολογική καινοτομία ως κρίση. Πάντα την ξεπερνούσε μέσω υιοθέτησης και προσαρμογής. Αυτή τη φορά αντιστάθηκε. Διεκδικώντας τον έλεγχο της διαδικτυακής διανομής, πολέμησε το νέο μέσο με κάθε τρόπο – μηνύοντας όσους κατέβαζαν μουσική και κλειδώνοντας τα CD.

Η «τέλεια καταιγίδα» χτύπησε. Τα φυσικά μέσα απαξιώθηκαν. Οι πωλήσεις μειώθηκαν στο μισό. Τα δυσκοπωλεία εξαφανίστηκαν. Η παραδοσιακή «ανάπτυξη καλλιτεχνών» κατέρρευσε. Οι καλλιτέχνες οδηγήθηκαν σε αυτοπαραγωγή, αναλαμβάνοντας οι ίδιοι τους επιχειρηματικούς κινδύνους, ενώ οι εταιρείες στράφηκαν σε υπηρεσίες management (τα γνωστά 360 deals) και κυρίως στην εξαγορά παλιών καταλόγων και δικαιωμάτων. Στο εξής και μέχρι σήμερα, οι εταιρείες τεχνολογίας οδηγούν την ψηφιακή εποχή.

Το 2003, μαζί με το Pirate Bay, εμφανίστηκε το iTunes Store. Οι διαδικτυακές πωλήσεις όμως δεν πήγαν καλά. Τα downloads δεν αντιστάθμισαν τις φυσικές πωλήσεις. Έτσι, το 2006 –την ίδια χρονιά που η Google εξαγόρασε το YouTube– ο Daniel Ek ίδρυσε το Spotify, το οποίο λανσαρίστηκε επίσημα το 2008. Στόχος του ήταν να προσφέρει μια νόμιμη εναλλακτική στην πειρατεία, με άμεση πρόσβαση σε τεράστιο κατάλογο μουσικής έναντι αντιτίμου· μια δωρεάν υπηρεσία με έσοδα από διαφημίσεις που θα μοιράζονταν με δισκογραφικές και εκδότες. Οι εταιρείες όμως απαίτησαν –και πέτυχαν– σημαντικές προκαταβολές, εγγυημένα ελάχιστα ποσά ανά stream και μετοχές. Την ίδια χρονιά ο Ek ξεκαθάρισε στους μετόχους ότι το Spotify δεν πουλά μουσική αλλά συνδρομές και πρόσβαση. Η μουσική είναι λειτουργικό κόστος. Αυτό οδήγησε στο μοντέλο freemium, που διατηρείται μέχρι σήμερα: δωρεάν με διαφημίσεις και επί πληρωμή συνδρομή.

Ας εξετάσουμε τώρα πώς ρέει το χρήμα στο νέο αυτό οικοσύστημα. Οι πλατφόρμες πληρώνουν μεταξύ 0,001 και 0,008 δολαρίων ανά stream, αλλά τα τελικά έσοδα που λαμβάνει ένας καλλιτέχνης εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες: τύπο συνδρομητή, χώρα ακρόασης, συμφωνίες με labels και αριθμό αναπαραγωγών. Σύμφωνα με έρευνα της AEPO-ARTIS, μόλις περίπου 10,6% των εσόδων καταλήγει στους ερμηνευτές. Χρειάζονται πάνω από 200.000 streams τον μήνα για έναν βασικό μισθό – ο οποίος μοιράζεται με τον εκδότη. Το Tidal πληρώνει τριπλάσια από το Spotify. Η Apple Music, που ξεκίνησε το 2015, παρήγαγε 10,5 δις. σε έσοδα από streaming, αποτελώντας μόλις το 6,4% των συνολικών εσόδων της Apple. Για το Spotify η μουσική είναι μέσο πώλησης πρόσβασης και συνδρομών. Για την Apple, μέσο πώλησης συσκευών και λειτουργικών συστημάτων. Για την Amazon, διαφήμιση του ηλεκτρονικού της marketplace. Για την Amazon Music και το YouTube, μέσο αύξησης της επισκεψιμότητας και των διαφημιστικών εσόδων. Η Pandora πληρώνει ακόμη λιγότερα. Όλοι όμως μοιράζονται την ίδια φιλοσοφία: ο ιδανικός ακροατής είναι είτε εκείνος που δεν ακούει καθόλου μουσική – άρα δεν επιβαρύνει τους διακομιστές – είτε εκείνος που ακούει τις λίστες αναπαραγωγής που δημιουργεί ο πάροχος.

Από την άλλη, το Spotify λειτουργεί με ζημίες κάθε χρόνο από την ίδρυσή του. Πέρσι παρουσίασε 1,40 δισ. κέρδη από συνολικά έσοδα 15,6 δισ. Φαίνεται λοιπόν ότι αυτό που σήμερα ονομάζουμε «έσοδα ηχογραφημένης μουσικής» είναι στην πραγματικότητα ο τζίρος εταιρειών τεχνολογίας που δεν έχουν καμία δέσμευση για μια ζωντανή μουσική σκηνή ή έναν υγιή πολιτισμό.

Το σύστημα διανομής pro rata λειτουργεί ως εξής: η πλατφόρμα –ας πούμε το Spotify– καταγράφει τις μηνιαίες ακροάσεις ανά χώρα, υπολογίζει ποσοστά για κάθε παραγωγό ή διανομέα, και σε ένα τυπικό σενάριο περίπου 45% πηγαίνει στον παραγωγό, 11% στον ερμηνευτή, 4% στον εκδότη, 10% στους δημιουργούς και 30% στην πλατφόρμα. Το πρόβλημα με το pro rata είναι ότι οι πληρωμές βασίζονται στο μερίδιο αγοράς. Ακόμη κι αν ένας χρήστης ακούει αποκλειστικά εμένα, μόνο ένα μικρό μέρος της συνδρομής του καταλήγει σε μένα. Το μεγαλύτερο πηγαίνει στους διάσημους καλλιτέχνες – ακόμη κι αν ο συνδρομητής δεν τους ακούει ποτέ. Ένα user-centric σύστημα θα απέδιδε όλη τη συνδρομή αυτού του ακροατή σε μένα. Deezer και SoundCloud προωθούν αυτή την πιο δίκαιη εναλλακτική, αλλά ο χρόνος θα δείξει.

Ο συχνότερος όμως λόγος που οι καλλιτέχνες λαμβάνουν ψίχουλα είναι ο κορεσμός. Το σύστημα δημιουργεί τεράστιες ανισότητες: από τους 11,2 εκατομμύρια καλλιτέχνες του Spotify, το 99,5% μοιράζεται μόλις το 10% των ακροάσεων, ενώ το 0,55% –περίπου 57.000 καλλιτέχνες– λαμβάνει το 90%. Ακόμη χειρότερα: περίπου το 80% έχει λιγότερους από 50 μηνιαίους ακροατές, και πρόσφατα το Spotify σταμάτησε να πληρώνει δικαιώματα για κομμάτια με λιγότερες από 1.000 ετήσιες ακροάσεις. Η μουσική κοινότητα αυξήθηκε κατά 1,3 εκατομμύρια καλλιτέχνες, με 3.642 νέους καλλιτέχνες ανά ημέρα, και 1,8 εκατομμύρια νέα κομμάτια ανεβαίνουν κάθε μήνα στην πλατφόρμα. Μελέτη 184 εκατομμυρίων ISRC έδειξε ότι το 43% είχαν 10 ή λιγότερες ακροάσεις το 2023, και τα μισά από αυτά είχαν μηδενικές. Μόνο 436.000 κομμάτια παίχτηκαν πάνω από 1 εκατομμύριο φορές. Η αποτύπωση των ποσοστών είναι περίπλοκη: τα συμβόλαια είναι αδιαφανή, συχνά εμπιστευτικά, και η αμοιβή περνά από πολλά στάδια πριν φτάσει στους δικαιούχους. Πολλά έργα έχουν πέντε ή περισσότερους δημιουργούς, ο καθένας με διαφορετικές ΟΣΔ ή εκδότες. Και ενώ οι πλατφόρμες χρεώνουν υψηλότερα το κοινό, πληρώνουν λιγότερο τους καλλιτέχνες. Αυτό δεν είναι μαθηματικό παράδοξο. Είναι μεγιστοποίηση κέρδους – την οποία πληρώνει και το κοινό. Επιπλέον, οι πλατφόρμες γεμίζουν με φθηνό AI-generated περιεχόμενο, εικονικούς καλλιτέχνες και συνδρομητές που σπάνια ακούν μουσική.

Οι συνέπειες ξεπερνούν την οικονομία. Βλέπουμε την πλήρη εμπορευματοποίηση της μουσικής, υποβιβασμένης σε υπόβαθρο για playlists. Όπως έγραψε ο Daniel Ek το 2024: «Σήμερα, όταν το κόστος παραγωγής περιεχομένου είναι σχεδόν μηδενικό, οι άνθρωποι μπορούν να μοιραστούν τεράστιο όγκο περιεχομένου». Επιτρέψτε μου να πω ότι αυτή η δήλωση φανερώνει μια θεμελιώδη παρανόηση: η ταύτιση μουσικής και περιεχομένου. Το περιεχόμενο μπορεί να είναι φθινό. Η αυθεντική μουσική δημιουργία είναι και δαπανηρή και ανεκτίμητη. Εναλλακτικές πλατφόρμες δίνουν περιορισμένες ελπίδες. Το SoundCloud υποτιμήθηκε από 1 δισ. σε 100 εκατ. Το Bandcamp, μετά την αλλαγή ιδιοκτησίας, απέλυσε το 50% του προσωπικού. Χωρίς δομικές παρεμβάσεις και ρυθμιστικά πλαίσια, οι καλλιτέχνες απλώς μετακινούνται από ένα βυθιζόμενο καράβι σε άλλο.

Υπάρχει όμως ακόμη βαθύτερο πρόβλημα: ο πλήρης αποκλεισμός των ανώνυμων μουσικών – session μουσικών, μελών ορχήστρας, backing vocalists – από τα έσοδα του streaming. Αυτό είναι ιδιαίτερα παράδοξο, αφού οι ίδιοι αυτοί μουσικοί δικαιούνται νόμιμα αμοιβή για δημόσια εκτέλεση και μετάδοση σύμφωνα με τη σύμβαση WPPT και διάφορες εθνικές νομοθεσίες που αναγνωρίζουν αυτά τα δικαιώματα. Πώς συνέβη αυτό; Το streaming ταξινομείται ως «δικαίωμα διάθεσης στο κοινό», και όχι ως ραδιοτηλεοπτική μετάδοση. Είναι υπηρεσία κατ' απαίτηση, οπότε παρακάμπτε την υποχρεωτική εύλογη αμοιβή στις περισσότερες νομοθεσίες. Έτσι, ενώ ο ερμηνευτής μπορεί να λαμβάνει κλάσματα του σεντ, ο επαγγελματίας μουσικός που την έπαιξε λαμβάνει μηδέν.

Οι μεγαλύτεροι αντίπαλοι αυτού του επιχειρήματος λένε ότι οι session μουσικοί ήδη πληρώνονται με one-off αμοιβές: ότι πρόσθετα δικαιώματα θα μείωναν την επενδυτική ικανότητα: ότι τα σημερινά συμβόλαια αμείβουν επαρκώς: και ότι η υποχρεωτική συλλογική διαχείριση θα εμπόδιζε την ευελιξία της αγοράς. Αλλά αυτά τα επιχειρήματα αγνοούν τη θεμελιώδη αλλαγή στον τρόπο κατανάλωσης μουσικής. Όταν τα streams αντικαθιστούν τις πωλήσεις και τα ραδιόφωνα, δεν πρέπει άραγε και το σύστημα αμοιβής να προσαρμοστεί; Δεν υπάρχει εδώ ένα «value gap»; Είναι βασική αρχή: αν η εργασία σου κάνει κάποιον άλλο πλούσιο, πρέπει να μοιράζεσαι τα κέρδη. Είναι σχεδόν παράλογο ότι έχουμε δημιουργήσει συστήματα όπου αυτή η θεμελιώδης δικαιοσύνη δεν ισχύει.

Η Ισπανία προσφέρει ένα πειστικό εναλλακτικό μοντέλο. Το άρθρο 108 της ισπανικής νομοθεσίας δίνει στους ερμηνευτές μη μεταβιβάσιμο δικαίωμα εύλογης αμοιβής από υπηρεσίες streaming. Το δικαίωμα αυτό ισχύει όταν ο καλλιτέχνης μεταβιβάζει αποκλειστικά δικαιώματα στον παραγωγό: δημιουργεί τεκμήριο μεταβίβασης αποκλειστικού δικαιώματος υπέρ του ερμηνευτή και του παραγωγού

όταν υπάρχει σχετικό συμβόλαιο· εγγυάται αμοιβή που δεν μπορεί να παραιτηθεί συμβατικά· λειτουργεί ανεξάρτητα από τις εταιρικές συμφωνίες· και διαχειρίζεται συλλογικά μέσω υποχρεωτικής άδειας.

Μεγάλες οργανώσεις συνθετών και ενώσεις καλλιτεχνών στηρίζουν ευρύτερα δικαιώματα δημιουργών και δίκαιη αμοιβή για όλες τις κατηγορίες. Αναγνωρίζουν ότι η ποιοτική μουσική απαιτεί επαγγελματίες μουσικούς. Όλοι οι συντελεστές αξίζουν δίκαιη αμοιβή. Το τρέχον σύστημα υπονομεύει τον επαγγελματισμό και η βιωσιμότητα απαιτεί οικοσυστήματα που υπηρετούν όλους τους δημιουργούς. Η ΑΕΡΟ-ARTIS προτείνει λύσεις όπως: θεσμοθέτηση δικαιώματος εύλογης αμοιβής, υποχρεωτική συλλογική διαχείριση, άμεσες και αμεταβίβαστες πληρωμές από τις πλατφόρμες και αναγνώριση του algorithmic radio ως ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης.

Οι μουσικές μας κουλτούρες θα ήταν πολύ πλουσιότερες εάν οι καλλιτέχνες δεν ήταν αναγκασμένοι να εγκαταλείπουν το επάγγελμά τους για βασική κοινωνική ασφάλιση. Η λύση δεν είναι μόνο τεχνολογική. Χρειάζεται να ξανασκεφτούμε πώς αποτιμούμε την τέχνη και τους καλλιτέχνες. Πρέπει να δούμε πέρα από την αλλαγή της μουσικής τεχνολογίας. Να φανταστούμε τον κόσμο που θέλουμε και τη θέση της μουσικής μέσα σε αυτόν. Καμία τεχνολογική καινοτομία δεν φαίνεται ικανή να λύσει τα προβλήματα των μουσικών. Ούτε η πειρατεία, ούτε τα downloads, ούτε το streaming. Όπως και όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινωνίες μας σήμερα, δεν είναι τεχνολογικά. Είναι προβλήματα εργασίας και εξουσίας.

Οι συμφωνίες των πλατφορμών με τις εταιρείες δεν καθορίζουν το πεπρωμένο των καλλιτεχνών. Οι τεχνολογίες και τα φορμά αλλάζουν. Η δικαιοσύνη και η βιωσιμότητα δεν είναι διακόπτες on-off. Είναι αξίες που δημιουργούνται και καταστρέφονται, διεκδικούνται και υπερασπίζονται. Για να διορθώσουμε ό,τι δεν πάει καλά στη μουσική, δεν αρκεί να αλλάξει μόνο η μουσική βιομηχανία. Αν δεν αντιμετωπίσουμε αυτές τις βαθιές ανισότητες, κινδυνεύουμε όχι μόνο να φτωχοποιήσουμε τους μουσικούς, αλλά και να υποβαθμίσουμε τη μουσική την ίδια. Το μέλλον της μουσικής εξαρτάται από τις αποφάσεις που θα πάρουμε σήμερα – για το πώς θα αποτιμήσουμε και θα προστατεύσουμε όσους τη δημιουργούν.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας. Ελπίζω αυτή η ομιλία να αποτελέσει γόνιμο έδαφος για τη συζήτηση του πάνελ και να θέσει ερωτήματα που θα εξερευνήσουμε μαζί στη συνέχεια. Σας ευχαριστώ πολύ.

Ντίνος Γεωργούντζος,
Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Συλλογικής Διαχείρισης ΑΠΟΛΛΩΝ